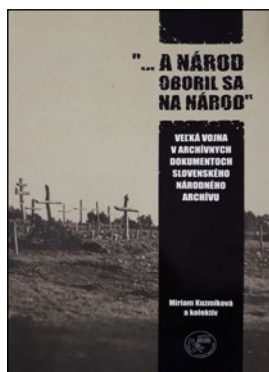

KUZMÍKOVÁ, Miriam a kol. „...a národ oboril sa na národ“. *Veľká vojna v archívnych dokumentoch Slovenského národného archívu*. Bratislava: Slovenský národný archív, 2017. 214 s. ISBN 978-80-972850-0-3.

Prvá svetová vojna priniesla nesporne zásadný prelom nielen vo vývoji európskeho kontinentu. Skúmaniu jej príčin, priebehu i výsledkom sa už venovalo veľa pozornosti. Napriek tomu však stále zostáva mnoho nezodpovedaných otázok a problémov čakajúcich na uspokojivé riešenie. Slovenský národný archív v Bratislave predstavuje pre bádateľov v tomto smere mimoriadne dôležitú inštitúciu. Disponuje totiž množstvom pozoruhodných dokumentov, podávajúcich často unikátne svedectvo o tejto dobe. Vďaka jeho pracovníkom, zapojeným do riešenia úlohy „*Prvá svetová vojna v archívnych dokumentoch*“, sa podarilo pripraviť aj samostatnú publikáciu. Ide v prvom rade o archívnu pomôcku, ktorá

bádateľom do značnej miery môže uľahčiť výskum i prácu týkajúcu sa problematiky prvej svetovej vojny. Predstavený súbor dokumentov totiž vybrali z viac ako desiatky fondov osobností pochádzajúcich z prostredia slovenskej kultúry a politiky. Šťasti, i keď len v menšej miere, bol doplnený materiálmi tiež zo zbierok a fondov niektorých šľachtických rodín. Osobitný význam však pre autorov pri prezentovaní otázok prvej svetovej vojny mali najmä dva archívne celky. Konkrétne Osobný fond Milana Rastislava Štefánika a Zbierky dokumentov o československých légiách. Napriek tomu, že svojimi materiálmi sú oba tieto fondy kľúčové pre poznanie aj tých zatiaľ menej známych udalostí spojených s prvou svetovou vojnou, nie sú jediné. Autori našli množstvo zaujímavých informácií a dokumentov aj v ďalších, možno menej známych súboroch. Spomedzi nich možno spomenúť napríklad Osobný fond Pavol Blaho, Osobný fond Dušan Jurkovič, Osobný fond Mikuláš Gacek, Osobný fond Anton Štefánek atď. Z nich vybrali materiály, ktoré s podrobnejším popisom výsledne prezentujú v samostatnej archívnej pomôcke. Okrem rôznych oficiálnych dokumentov tu nachádzame tiež korešpondenciu osobnej povahy, spomienky, mapy, plány, brožúrky, fotografie a celý rad ďalších niekedy dosť špecifických materiálov. Pri orientácii medzi 1068 inventárnymi jednotkami, ktoré autori vybrali z jednotlivých fondov, čitateľovi, resp. užívateľovi pomáhajú v osobitnej časti zaradené „Praktické pokyny k používaniu súboru prameňov“ (s. 36).

K dôležitým súčasťami anotovanej publikácie je možné zaradiť aj úvodnú stať. Tá aspoň stručne, v hlavných rysoch približuje sledovanú problematiku, najmä v spojení s jednotlivými osobnosťami, napríklad už spomínaným Milanom Rastislavom Štefánikom. Osobný i zemepisný register, celková esteticky vydarená úprava, rovnako ako bohatá obrazová príloha, predstavujú dôležitý doplnok celej archívnej pomôcky. V tomto prípade možno predpokladať, že sa nepochybne a celkom zaslúžene stane dôležitou pomôckou pri ďalšom skúmaní stále populárnejších otázok prvej svetovej vojny. Celkovo ide o vydarený projekt a zostáva iba veriť, že v budúcnosti sa objaví ešte viac podobných, „tematicky“ orientovaných pomôcok, navyše prístupných nielen odbornej verejnosti, ale i laickým záujemcom o rôzne oblasti našej minulosti.

Patrik Derfiňák